

Et forsvarsskrift for en bynær skov der snart er væk - Astrid Lindgren ville sige - Nej, Fy!

- Som Tengils soldater kaster en lokalplan en tung skygge her i vintermørket

D. 2. august i 1974 skrev verdens måske bedste børnebogsforfatter et forsvarsskrift for Södre Kohaga (red. Indhegnet græsningskov/eng) til Vimmerby kommune. Området stod til at blive ryddet. Om kohaven skrev hun bl.a. frit oversat: "Du må ikke tro, at det er nok bare at stå der og være liflig, et hjem for blomster og fugle, en vokseplads for birk og asp og hassel og røn og eg og en eller anden lille smuk enebusk!".

Som et trist ekko til sagen i Vimmerby står fredskovsområdet ved Øster Bordingvej og Brunbakkevej, der nu står i al sin skønne ungdommelige liflighed og vælde, til at blive ryddet. Ja – rigtigt gættet; til fordel for endnu et byggeprojekt. Dette på trods af store tomme markområder rundt om?

Hvordan er planlægningen i området kommet til at ligne Ridder Katos kolde stenhjerte fra Mio min Mio?

Nuvel - vi har i Silkeborg tilladt os at besmykke vejene i et stort udstykningsområde ved Balle, med Astrid Lindgrens udødelige karakterer – herunder Jonathan, Tvebak, Pippi og Astrid selv. Det henleder tanker på eventyr, leg, vildskab, ligestilling, noget rebelsk og uregerligt og en udtømmelig kærlighed til naturen, som hendes udødelige historier næsten altid kredser om.

Området blev købt af kommunen i december 2003 og har siden 2005 stået uden drift og er overgået til vildskab og selvsåning. Det har endda fået papir på at være fredskov.

I dag står området som et fantastisk stykke ung skov – og kommende byskov med den udvikling der er i området og en raste- og spredningskorridor for insekter, dyr og planter fra nord mod syd i landskabet – og et skønt område for mennesker at opleve fred og ro – eller fællesskab.

I kommunens nye udviklingsstrategi står der om naturen at "den skal være vores fundament" og "at nærhed til natur og grønne områder er vigtig når folk vælger bolig" – At fredskov skal ryddes for at være grundlag for vores kommende byområder, er det det planen går ud på? – og hvor hyklerisk langt fra hinanden kan strategi og handling så egentlig stå?

Silkeborg kommune har ikke gjort noget ulovligt – alt med dispensationer, tilladelser og høringer er foregået efter bogen.

Men lovgivning følger ikke altid moral og etik eller de bedste idéer og vurderinger. Nu og her er områdets iboende værdi og tiden, vokset langt forbi kommunens febrilske og til tider kyniske nyttiggørelse af alting. Tiden er simpelthen løbet fra lokalplanen.

Her har der siden 2005 hvor juletræsproduktionen blev skrottet, vokset et forrygende areal til, i såkaldt successionsskov – eller pionerskov om man vil. Denne skovtype er relativ sjælden i den alder og størrelse det har opnået – med sine "birk og asp og hassel og røn og eg", danner den første generation af nyskov, som var det efter istidens hærgen, hvor morgendagens skov gryede frem. På kort tid i området finder man over tyve træ- og buskarter. En skøn blanding med alle muligheder for en ny, robust skov med lokale mødre og fædre - en fantastisk naturskov med saft og kraft – et ønskebarn.

Ud over de nævnte arter er der bl.a. også bøg, skovfyr, rødgran, fuglekirsebær, skovæble og meget andet og en skovbund hvor græs allerede for størstedelen er skiftet ud med urter. Der er elementer med mosbegrøede gamle ege og bøgetræer, en smuk gravhøj, et lavbundsområde med vidunderlige flerstammede piletræer som pirrer fantasien, den lyse nordiske birkeskov med små lysninger med mørkegrønne skovfyr imellem. Midt i vildskabet står de gamle rønnehegn tætpakket i linje som var det et

grafisk land art element udtænkt af kunstneren Alfio Bonnano. Der er dyreveksler på kryds og tværs og man mærker freden og pausen for den stressede byudvikling, der foregår lige uden for tjørnehækken - og det vil man fjerne med et penselstrøg – her midt i en biodiversitetskrise, hvor politikere lover at vi opfører os ansvarligt, her hvor man kvit og frit får et stykke fuld færdig byskov med alle de tusindvis af muligheder og værdier det giver til de nytillflyttede.

På trods af en nyligt vedtaget lokalplan for området (12-027 – Boligområde ved Brunbakkevej og Østerbordingvej), hvor langt det meste bliver ryddet og bebygget og plantet til med liguster og robotplæneklippere, har vores politikere faktisk mulighed for at sige STOP og udvise mod til at vende skråen og i bedste Pippiånd sige – ”det har jeg aldrig prøvet før – så det kan jeg sikkert godt!” – altså trække en lokalplan tilbage og lave en ny. Denne pionerskov er en gave, som vi ikke skal smide væk. Lokalplanen må bero på uvidenhed og at tiden er løbet fra de oprindelige ideer, dengang det var en juletræsplantage for 14 år siden.

I stedet for skal det i Astrid Lindgrens ånd, være en vild del af de nye udstykningsområder og et nærrekreativt område der med Silkeborgs ægte DNA viser fortryllesen ved at kunne bo tæt på skoven – Silkeborgs skovkultur er i dansk kontekst ret unikt. Skoven forbliver fredskov – vi kalder den selvfølgelig Mattisskoven; i midten af skoven ved de gamle egetræer, anlægger vi bål- og skovlejepladsen Nangijala – fra lejrbaalenes og historiefortællingens tid med kirsebærdalen mod vest og Emil´s Lønneberga kunne udgøres af de små skovenge inde i birkeskoven – osv. Det er ligetil at skabe en eventyrlig plan for området. Hvis man er modig nok. Men gør vi som vi plejer, får vi blot mere af det samme. Det er begrædeligt. Man kan fint fortætte boligudviklingen rundt om skoven for at imødekomme hvad man har lovet investorer af m2 – men lav nu en ny plan.

Området er i øvrigt omkranset af hundredvis af hvidtjorn – der om foråret står med millioner af hvide blomsterlys til glæde og gavn for os og vores vilde bier (og honningbierne) og lige nu står vinterskovbrynet med millioner af røde bær til glæde for vores fugleliv. Dette bliver også for størstedelen historie – men i modsætning til de uforgængelige nordiske fortællinger, forsvinder det for altid.

Astrid skrev til Vimmerby kommune at hun havde det fint med at man har opkaldt en gade i Näsområdet efter hende (Red. Astrids fødested i Vimmerby). ”Men jeg ville give hundrede af sådanne gader væk, om jeg i stedet havde noget som hed ”Astrid Lindgrens kohave i stedet, hvis den blev bevaret som den ”änglemark” den er. Bevaret, ikke for min skyld, da jeg snart ikke behøver en kohave mere, men for dem som bygger og bor i dens nærhed - Skrevet i sorg og kærlighed; Astrid Lindgren”

Alle de byrødder og lokalplanlæggere der ikke har gået området igennem, bør gøre sig den tjeneste, at have modet til at gøre det, og dernæst få modet til at ændre planen.

Skøn på Silkeborg er gerne guide ud i vildniset for dem der har interesse – også for investorerne, vi er klar!

Som Birk sagde til Ronja - ” Desuden er det min skov! Og din skov, røverdatter, ja, også din skov! Men hvis du vil have den for dig selv, så er du dummere, end jeg troede, da jeg først så dig” - Ja Birk og Ronja – men om lidt er den væk...

Rasmus Bartholdy

Frydensgade 32, 8600 Silkeborg

MSc Urban forestry and Urban greening

4/12 - 2019